

Λιμπερό

Ουρλιαχτό

αστική θητεία II

ΑΛΚΑΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 47895
 ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 23/7/2001
 ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 889.3 ΛΜ

750

Οὐρλιαχτό

ΚΟΔ. ΕΓΓ.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ
ΕΚΔΟΣΗ	ΕΤΟΣ
ΛΕΙΒΩΝΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ

454-N
 2082
 1982

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀστική θητεία

II

Θύρλιαχτό

αὐτός πού πορεύεται
μόνος μέσα στό σύνολο

ΑΛΚΑΙΟΣ

«Ὁ ἄνεμος μέ κυνηγοῦσε ὡς μέσα
στή σπηλιὰ τῆς μνήμης...»

Περίμενα κλήση μάρτυρα στή δίκη γιά τά γεγονότα τῆς τρίτης Ἰουνίου. Ἄλλά δέν ἦρθε.

Μαθαίνοντας ἀπό ἔντυπα, πού πουλᾶνε τά παιδιὰ στούς δρόμους (τόν ὑπόγειο τύπο) ..., τή μέρα πού θᾶρχιζ' ἡ διαδικασία στό ἀκροατήριο, ἔτρεξα χαράματα, γιά νᾶμαι σίγουρα στήν αἴθουσα τήν ὥρα πού θά ἐκφωνοῦσαν τά ὀνόματα, μέ τήν κρυφή ἐλπίδα, ν' ἀκούσω ἀνάμεσά τους τό δικό μου... Ἄλλά δέν τᾶκουσα.

Ἔτσι ἀπελπισμένος πιά καί μέ τό βάρος μιᾶς ἐκκρεμότητας στήν πλάτη, σκέφτηκα νά παίξω τό μοναδικό χαρτί πού μοῦμεινε. Μέ χίλια βάσανα (γιατί δέν ἐπιτρέπονταν), σφήνωσ' ἀνάμεσα στούς δικηγόρους ὑπεράσπισης καί ξεμονάχιασα στή τύχη κάποιον, εὔκαιρο.

Μ' ἄκουσε μέ προσοχή.

Ἐπειτα, σά νᾶφυγε ἡ ἔγνοια ἀπό πάνω μου, τραδήχτηκα στήν ἄκρη κι ἔμεινα βουβός, παρακολουθώντας καί προσμένοντας.

Εἶδα τό δικηγόρο «μου», νά κουβεντιάζει μέ τούς συναδέλφους του. Κι ἔπειτα ὅλους μαζύ, μέ τούς κατηγορούμενους... Κι ἔνοιωσ' ἄσχημα.

(Ἐκφραση σκληρή κι ἀνένδοτη. Πού καί πού κάποιοι τόν κύτταζαν μέ περιέργεια. Ἄλλοι «πέρα βρέχει». Κι ἕνας μονάχα χαμογέλασε).

Διαισθανόμουν δυσκολίες κι ἀδιαφορία... Σά νάμουνα γώ κατηγορούμενος

Μαῦρος κόμπος στήν καρδιά. Κι ἀποφάσισα μέ τρόπο γά τό σκάσω... Ἄλλά δέ πρόφτασα. Ὁ δικηγόρος, ποῦχαμε μιλήσει, μοῦγενεψε ἀπό μακριά πώς ἔρχεται. Νά περιμένω. Κι ὅταν ἦρθε δίπλα μου —εἶχε κι αὐτός ἀλλάξει ὕφος— μοῦδωσε γά καταλάβω

πώς ήμουν έντελώς άνεπιθύμητος. Τά παιδιά μ' άπόρριψαν. Στά μασημένα λόγια του διάκρινα κάποιαν άποστροφή. "Έτσι, σά νάμουν περιττός και θάρος. Σκιά πού βγήκε στό έκράν τήν κρίσιμη στιγμή μέ τόν ψηλό τής γαλαρίας πού σηκώθηκε.

Δέν είπα, βέβαια, τίποτα.

Άφίγοντας τήν αίθουσα, μέ τή βαρειά καρδιά του άδικημένου, ένοιωσα τήν ανάγκη, νά δόσω έξηγήσεις σ' ένα δικό μου, τόν κριτή πού έχω μέσα μου, για τή δική μου καταδίκη, πού είχε τώρα πιά όριστικά άπαγγελθής:

«Τά παιδιά, είπα, σ' αυτή τή δίκη καθώς γίνεται συχνά, λειτουργούνε άρνητικά, έτσι πιστεύουν πώς άποχτούν προσωπικότητα. Γιαυτό και μέ τήν κατηγορία, ζούνε παθιασμένα, τ' όραμά τους. Θέλω νά πώ, νουιώθουνε περισσότερο σά μιά παράσταση, παρά σάν άνθρωποι. "Ίσως ακόμα, καθώς πολλές φορές συμβαίνει, νάπαιρναν τήν περίπτωσή τους βγαλμένη από σενάριο... Και βέβαια, σέ τοϋτο τό σενάριο δέν είχα θέση έγώ, οϋτε και για κομπάρσος... Άναρωτιόμουν όμως, μήπως πραγματικά... γυρνόφερνα μιά μαρτυρία άχρηστη; Άζήτητη τό δίχως άλλο ήταν. Άχρηστη όμως; ...Θάταν άπελπισία.

Μπορεϊ και στήν κατάθεσή μου, άπότι είπα νά μήν έβγαينه πώς πρόσφερνα κάτι σημαντικό... Κι ίσως ακόμα, αυτό πού πρόσφερνα νάταν άπ' άλλο παραμύθι. Σ' άλλο κύμα. Μέ τίς δικές μου διαταγμένες. Άσυντόνιστο κι άσυσχέτιστο μέ τό δικό τους δρόμο. Άρα στό θάθος, περιττός. Και τά παιδιά έχουν δικιο...

Άπ' τήν άλλη μεριά, σ' αυτές τίς καταστάσεις όλο και ξεφυτρώνουνε στή μέση, κάτι μανιακοί, πού όσο βλέπουν νά μή τούς άπομένει τίποτα, (δέ παίζουν στή ζωή κανένα ρόλο) τόσο και πέφτουν μέ τά μοϋτρα ν' άποδείξουν, πώς ακριβώς αυτό τό «τίποτα» είναι κι αυτό ένας ρόλος...

Παρ' όλ' αυτά, έβρισκα νά μένω άνυπεράσπιστος σ' άλλότριο χώρο. Κι αισθανόμωνα πνιγμένος. Η ιδέα του παρείσακτου, έπεφτε πάνω μου σά λάσπη βρώμικη κι άπ' τό μυαλό μου δέ ξεκόλλαγεν ή σκέψη, πώς κάποια πουλιά στά νότια κλίματα, βομβαρδίζουν τούς παρείσακτους μέ κόπρανα...

Στήν ἀρχή πῆρα τήν καταδίκη μου στά σοβαρά καί μέ τό πείσμα τοῦ θιγμένου ἀρνήθηκα νά συμμετάσχω ἀκόμα καί σά θεατής στή διαδικασία.

«...ὄταν οἱ ἄλλοι πίστεψαν πώς ...ἔχω κάνει ἔγκλημα, ὅσο κι ἂν εἶμ' ἀθῶος, πρέπει νά παραδεχτῶ, ὅτι αὐτό εἶναι τό ἔγκλημα πού ἔκανα...».

Καθώς ὅμως ἄρχισε νά συζητιέται μέσ' τούς δρόμους ἡ ὑπόθεση (ἐτοιμάζονταν κινητοποίηση στό Πανεπιστήμιο) κι οἱ ἐφημερίδες, πού καί πού ἔσπαγαν τόν κανόνα τοῦ μηχανισμοῦ ἀποσιώπησης, περνώντας στά ψηλά — (στοιχεῖα τῶν ἔξυ καί στίς ἐσωτερικές σελίδες) — κάποιες πληροφορίες, κατάλαβα πώς τό πράμα καί γιά μένα δέν εἶχε... τελειώσει, ἔτσι ἀπλά.

Ἐπί τήν τρίτη μέρα εἶχα κι ὅλας μετανιώσει γιά τό δικό μου πισωστράτημα... «Ὅσο πιό πολύ ἀποτραδιέσαι, ἔλεγα, στό δικό σου πρόβλημα, τόσο πιό πολύ οἱ ἄλλοι προσπαθοῦν νά σ' ἀναιρέσουν».

Ἐπειτα, ἦταν κι ὁ μαῦρος τύπος,

«Τᾶδεια θαρέλια βροντοῦν περσότερο»,

πού τήν τρίτη μέρα τό πρωῖ ξεσπάθωσ' ἀνοιχτά. Μέ τ' ἀποσιωπητικά καί τίς ἐκρήξεις του μοῦδωσε νά καταλάβω αὐτό πού εἶπαν κάποτε πώς «ὅλοι ὅσοι ἔχουν νύχια, ἀγωνίζονται νά κατασπαράξουν αὐτούς πού ἔχουν τά φτερά».

Οἱ ἄλλες ἐφημερίδες, πού κρατοῦσαν τήν ὑπόθεση στό περιθώριο, ξαφνικά τότε, βρῆκαν τήν εὐκαιρία νά φουντώσουν τήν εἰδησεογραφία τους γύρω ἀπ' τή δίκη Μπάαντερ - Μάϊνχοφ, πού γίνονταν στό Σταμχάϊμ, δῶ κι ἐνάμιση περίπου χρόνο καί τράδαγε δίχως τελειωμό.

(...λένε γιά τά τσακάλια, πώς στήν Ἀφρική πᾶνε πίσω ἀπτά λιοντάρια στό κυνήγι, κι ἔτσι ζοῦνε τρώγοντας τ' ἀπομεινάκια τους.)

Παρακολούθαγα μέ περιέργεια τίς λεπτομέρειες καί τούς ὑπαινιγμούς.

(Περιγραφή τῆς φυλακῆς μαμούθ. Αἶθουσα καί δικαστήριο, φρούριο κανονικό ἀπό μπετόν, ποῦναι δυνατό ν' ἀν-

τέξει και βομβαρδισμό μέ πύραυλους. Οί κατηγορούμενοι, θεριά άνήμερα (δυό άντρες, δυό γυναϊκες, μπλουτζίν και μαϋρες πέτσινες ζακέττες, ισχνοί απ' τίς ατέλειωτες άπεργίες πείνας, γκριζοπράσινοι απ' τήν έλειψη ήλιου στά νεκρά τμήματα τής φυλακής, έξουθενωμένοι απ' τήν αισθητηριακή μόνωση) στέκονταν άδιάφοροι πίσω απ' τήν άλεξίσφαιρη όθόνη. Τρακόσες πενήντα σελίδες κατηγορητήριο. Γύρω στίς πενήντα χιλιάδες σελίδες τά τεκμήρια. Ληστεϊες και μπόμπες. Δολοφονίες, άπαγωγές κι άλλα έγκλήματα. 'Ο Κάρλο Σάντσεζ, τό «τσακάλι» πάλι στή μέση. Οί άεροπειρατεϊες. 'Η διεθνής τρομοκρατία. Οί κίνδυνοι... Οί κίνδυνοι... Και σά κατακλειδα: Οί κορῶνες σέ μαϋρα περιθώρια: «Πρέπει επί τέλους νά δείξουμε πώς ύπάρχει μιά θέλησ' ισχυρότερη απ' τή δική τους»... «Πρέπει τό κράτος μας νά προστατέψει τήν τάξη, έστω και σέ βάρος τῶν βασικῶν ανθρωπινων δικαιωμάτων»...

Μ' όλα τοῦτα, θάρενε κι έδῶ ή άτμόσφαιρα.

Μέρα μέ τή μέρα, και τό νά μπῶ στήν αίθουσα τοῦ δικαστηρίου γίνονταν πρόβλημα.

'Ατέλειωτες οί οὔρες απόξω. Ταξινόμοι μέ πλήρη έξάρτηση, στέκονταν στίς γωνίες. Σωματική έρευνα στήν είσοδο. Ταυτότητες. 'Αγριοκοιτάματα. 'Επιλογή στό άκροατήριο.

Τοῦτο τό μπλόκο, μουφερνε στή μνήμη τήν έποχή πού φράκαραν τ' άκροατήρια μέ βιγλάτορες και δέ χωροῦσαν άλλους. Τώρα, βέβαια, οί βιγλάτορες φύγανε απ' τό προσκήνιο, άλλ' απ' ότι βλέπω και μέ τούς κιγκλιδάριους και τούς ταξινόμους, πού άπομειναν ή δουλειά πήγαινε ρολόι. Σά νά μήν άλλαξε τίποτ' από τότε... Και καταλάβαινα, πώς κάθε φορά πού θά χρειάζονταν νά κάνουν δίκες, περσότερο για τήν επιβεβαίωση τής κυριαρχίας, παρά για τήν ισχυροποίηση τοῦ δίκιου, τέτοιες καταστάσεις δέ θά λείπουν.

'Ηταν όμως, μιάν ιστορία πού μ' απόδιωχνε και δέ μου πήγαινε.

—'Ενας Θεός ξέρει, πόσο είμαι νομοταγής και φιλήσυχος

ἄνθρωπος εἶπα στόν κριτή μου μέσα. Αὐτό δέ παναπεῖ ὅμως, πώς εἶμαι καί δειλός ἢ κοντόφθαλμος, ἔτσι πού νά δίνω δίκιο καί «στούς λύκους, ὅταν φωνάζουν γιά ἐγγυήσεις, ἐπειδή τάχα τά πρόβατα λιμάρουν τά δόντια τους κι ἀπειλοῦνε νά τούς κατασπαράξουν...».

Μέσα στήν αἴθουσα τοῦ δικαστήριου, ἔνοιωσα βαθύτερα τίς τύψεις μου γιά τό χρόνο ποῦχα λείψει. Καί σκεφτόμουνα πώς δίχως φίλους, νοιώθεις πραγματικά σά ξοδεμένος.

Πολύ παλιά, εἶχα γνωρίσει τόν Ἀλέξη.

Μιά μέρα, πρίν τήν Πορεία, μίλησα στόν Περικλῆ.

Τό γιό τοῦ γείτονα, τόν ἔβλεπα σχεδόν καθεμέρα, δῶ καί κάμποσα χρόνια, ἔξω ἀπ' τό σπίτι μου, ἀλλά δέ χαιρετιόμαστε, ὅπως καί μέ τόν πατέρα του.

Οἱ ἄλλοι ὅμως μοῦταν ἄγνωστοι. Φάτσες πού πάλεψα ὦρες μέσα μου νά τίς συσχετίσω ἢ νά βρῶ ὁμοιότητες. Ἦταν πέρα γιά πέρα ξένες. Ἀδιάφορες. Στό βάθος κάπως ἐχτρικές. Μιά δυό μάλιστα, παραγιομισμένες φτόνο.

Ἡ δίκη σέρνονταν. Δέ προχωροῦσε.

Ἡ ἐντύπωσή μου εἶναι, πώς ἀπλωνε σιγά - σιγά, σά μιά μάζα πυκνόμεστη, κι ἔπιανε προκατασκευασμένους χώρους καί κανάλια.

Ἐσπαγα τό κεφάλι μου νά βρῶ, πώς εἶναι δυνατό σέ μιά δίκη νά ὑπάρχει ἕνας σκοτωμός, ...πού νά περνάει στό περιθώριο καί νά μή φαίνεται. Ὅταν κι ὅπου βόλευε τόν καθένα ἄφινε νά φανῆ τό περιστατικό ἀπρόσωπα. Τό πτώμα ὅμως μ' ἐπιμέλεια κάποιοι φρόντιζαν νά κρατιέται θυθισμένο κάτω ἀπ' τή ρευστή μάζα. Κι ἔτσι πῆγε μέχρι τέρμα, ὥσπου ὁ πολτός ἰσοστάθμισε καί βρῆκε τήν ἰσορροπία του. Ἦταν τώρα πιά σίγουρο πώς δέ θά ξαναδοῦν τό φάντασμα νά ἐπιπλέει, γιά νά χαλάσει τό σενάριο τῆς «Πορείας καί τῶν Ἀγριῶν Ἐπεισόδιων τῆς νύχτας». Τέλειωσεν ἡ δίκη, ὅπως ἄρχισε. Στόν ἴδιο ἴσο. Μέ κάποιες τρίλλιες στ' ἀναμεταξύ καί γαργαρίσματα. (Ἀνασύσταση ἐνώσεων πού διαλύθηκαν. Ἐγκώμια ἐγκλημάτων. Πρόκληση ἐμπρησμῶν. Βεβήλωση μνημείων. Φθορά ξένης περιουσίας. Ρύπανση. Ἀνταρσία. Ἀντί-

σταση κατά τῆς ἀρχῆς. Τεντυμποῦσμός. Κυκλοφορία παράνομη ἐφημερίδων...). Τερτίπια καί θάναυσεσ ἐπεμδάσεισ στό μοντάζ ἀπό κατευθυνόμεν' ἄτομα πού κατάληξε μοιραία, σέ κάποιεσ καταδίκεσ... Σφραγίδα τῆς ἐπίσημησ ἐκδοχῆσ γιά τή βεβαιότητα μιᾶσ θεαματικῆσ παρουσίασησ.

Ἔμεινα στή δική μου ἐκκρεμότητα, μέ τήν ἐκρηκτικὴ συμπίεση τῆσ ἀλήθειασ, μέσα μου.

Ἀπ' τήν ἀρχή ἢ θέση τοῦ Πρωτέκδικου στό Κάστρο —τυχαῖοσ τραυματισμός ὁποῦχε σά συνέπεια τό θάνατο τῆσ Μαριλοῦ— δέ μέπειθε.

Τό περίεργο εἶναι πῶσ δέ συμφωνοῦσα οὔτε καί μ' αὐτό πού ὑποστήριζαν μέ τόσο πάθος... οἱ κατηγορούμενοι: Ἀπόδειξη τῆσ βίας πού ἀσκήθηκε, σά χαρακτηριστικό μιᾶσ πάγιασπραχτικῆσ τοῦ κυρίαρχου μηχανισμοῦ.

Κι ἔμπαινα σέ σκέφεισ καί προβληματισμούς.

Μπορεῖ ἓνασ θάνατοσ νᾶναι μονάχα μιὰ σκέτη ἀπόδειξη;

Κι εἶναι δυνατό, αὐτά τὰ νέα παιδιά, νά δίνουν τόση πίστη πάνω στή φόρμα, παραμερίζοντασ τό περιεχόμενο;

Ἔνασ θάνατοσ ἔχει μιάν ἀμεσότητα πού συγκλονίζει. Εἶναι ἓνασ σπαραγμός...

«—Ἄλλο πράμα, σοῦ λένε ἢ λογομαχία, ἀκόμα καί τ' ἄρπαγμα στά χέρια, κι ἄλλο ἓνασ φόνοσ (καυγάσ δηλαδή μέ τό βόλι), πού στό κάτω - κάτω γίνεται μονόλογοσ κείνου πού πυροβολεῖ».

Σκέφτομαι: Ἀναμφισβήτητα, ὁ θάνατοσ εἶναι τό τελευταῖο γεγονόσ πού ἀπόμεινε αὐθεντικό, στίσ παρυφές τῆσ ἀμεσησ ἐπικοινωνίασ τῶν ἀνθρώπων. Ὅλα τᾶλλα ἐντάχτηκαν στό θέαμα καί λειτουργοῦν μέσ' ἀπ' αὐτό μ' αὐτοματισμό, σά στερεότυπα. Ἀποστασιοποιήθηκαν. Κι ἔτσι μπορεῖ κανένασ τώρα καί τήν ἐπικοινωνία μεταξύ μας ν' ἀντιμετωπίζει σά ξένοσ θεατήσ. Ἀπάνθρωπα.

«κανένασ ἄνθρωποσ στόν κόσμο, δέν εἶναι νησί, ὀλομόναχο καί ξεχωριστό...».

‘Ο θάνατος του κάθε ανθρώπου είναι δικός μου θάνατος, αγγίζει τό σῶμα μου. Σκάβει μέσα μου βαθειά. ‘Ανοίγει τέτοιους λάκκους πού δέ κλείνουν μέ θεωρίες καί προγράμματα. Εἶναι σά νά μέ μικραίνει, ν’ ἀφαιρεῖ κάτι ἀπ’ τήν αἰωνιότητά μου...

‘Υποψιάζομαι, πώς αὐτό πού ὑποστήριζαν οἱ κατηγορούμενοι, ἦταν μιὰ φυτεμένη σκέψη, σκέψη δηλαδή πού τήν ἐπιδίωξε ἡ κυριαρχία γιά τήν ταπείνωση του ἀνθρώπου, τόν ἐξευτελισμό του, πού καταλήγει τελικά στή νομιμοποίησή της... Θυμάστε πούλεγαν οἱ βιγλάτορες «Δέρνουμε ὄχι τόσο γιά τό γοῦστο μας, ὅσο γιά νά μαθαίνουν ἔξω καί νά μᾶς φοβοῦνται»;

...Τό θωρακισμένο βγῆκε ἀπ’ τό στενό τῆς καγκελαρίας τῶν Φουσατών..., εἶπε στήν ἀπολογία του ὁ ‘Αλέξης. ‘Η πρώτη σειρά τῆς πορείας, πιστοχώρησε μέ σύγχιση καί φωνές. Ξαφνικά κι ἐνῶ τό θωρακισμένο ἔμοιαζε νά σταματάει φάτσα στ’ ἀνακατεμένο πλῆθος, ἔστριψ’ ἀριστερά καί βάλθηκε νά διαγράφει καταγῆς τά ὄρια μας. Τά ὄρια, πέρ’ ἀπ’ τά ὁποῖα ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς πορείας δέ θάχαμε δικαίωμα νά προχωρήσουμε. Γιατί καθώς φαίνεται, πάντοτε χρειάζεται νά μπαίνει μιὰ ξεκάθαρη γραμμή ἀνάμεσα στήν ἐξουσία καί σέ μᾶς... ‘Εμεῖς μετακινηθήκαμε πρός τήν ἀπέναντι πλευρά. ‘Η Μαριλὸύ βγῆκε ἀπ’ τή γραμμή καί τήν ἀκούσαμε νά φωνάζει: Κρατηθεῖτε... Φαίνεται ὅμως πώς ἤθελε νά πῆ καί κάτι ἄλλο. ‘Αλλά δέ πρόφτασε... ‘Οπως ἡ φωνή της ἔκοφεν ἀπότομα, γύρισα νά δῶ τί τῆς συμβαίνει. Καί τήν εἶδα νά τρικλίζει μπροστά στίς ρόδες του θωρακισμένου. Εἶχε χάσει τήν ἰσορροπία της κι ἦταν φανερό πώς τήν εἶχαν συμπρώξει ἀπ’ τό πλάϊ, ἀκριβῶς τήν ὥρα πού τό θωρακισμένο ἦτανε μπροστά καί θά τήν ἔπαιρνε στά σίγουρα ἀπό κάτω. Μοῦ φάνηκαν ὅλα προ-σχεδιασμένα... Τό θωρακισμένο... Τό συμπρώξιμο... ‘Η σύγχιση... Καί πάγωσα. ‘Από τήν ἀντίθετη πλευρά, πρόβαλε ὁ Περικλῆς φωνάζοντας: Δολοφόνοι... Κι ἡ μάζα τῆς πορείας ἐπανάλαβε πολλές φορές: Δολοφόνοι... Δολοφόνοι...

Προσπάθησα νά φτάσω δίπλα. Μοῦταν ἀδύνατο. Τό θωρακισμένο, ἔκανε ἀπότομη στροφή κι ἐξαφανίστηκε, καθώς ὁ κόσμος

συγωστίζονταν πάνω του. Κάποια στιγμή, μέσ' απ' τὰ κεφάλια του παραζαλισμένου πλήθους, είδα νά προβάλει ὕπτιο τό τραυματισμένο σῶμα τῆς Μαριλοῦ. Δυό χέρια προσπαθοῦσαν νά τό συγκρατήσουνε ψηλά, καί κείνο σπάραζε σά νάθελε νά τούς ξεφύγει. Ἦταν ὀλοφάνερο πώς μέσα σ' αὐτό τό χαλασμό... κάθε προσπάθεια νά ξεκολλήσουνε ἀπό τή μάζα ἤθελε βοήθεια... Κι ἔκανα ὅτι μπορούσα γιά νά πλησιάσω... Λίγα μέτρα μᾶς χώριζαν. Ἐπρεπε ὅμως νά κινηθῶ ἀντίθετα στό ρέμα. Καί δέν τὰ κατάφερα...».

...Ὁ Περικλῆς σέ λίγο διευκρύνισε. «Ἀπό τούς ἄλλους ἔμαθα, πώς ὁ Κυριάκος, θάρδια τή μέρα τῆς πορείας πλάϊ στή Μαριλοῦ, ἦταν αὐτός πού ἄρπαξε τό σῶμα της ἀπό καταγῆς, παίρνοντάς το μακριά ἀπ' τόν κόσμο. Ἦταν ζωντανή ἀκόμα καί τήν είδα. Τούς ἀκολούθησα μέ δυσκολία. Ἀλλ' ὅταν βρέθηκα στήν ἄκρη φαίνεται πώς ἦταν πιά ἀργά. Οὔτε Κυριάκος οὔτε Μαριλοῦ φαινότανε. Καί βάλθηκα νά ψάχνω στά στενά τριγύρω, μέ τή σκέψη πώς κάπου θάχαν καταφύγει κει κοντά. Κι εἶχαν τήν ἀνάγκη μας. Ἀλλά δέ βρῆκα τίποτα. Ἀπό κει πίσω, ἦταν ἐρημιά. Καί θάρρεψα γιά λίγο, πώς ἴσως νά μήν ἦταν κάτι σοβαρό. Καί πώς τό πιθανότερο θά ἦταν οἱ δυό συντρόφοι μας νά εἶχαν ξαναμπεῖ στόν κόσμο. Πίστευα μέσα μου, πώς ἦταν ἀδύνατο στή Μαριλοῦ νά ἐγκαταλείψει τήν Πορεία πρὶν τό τέλος της... Ὅταν σέ λίγο τὰ θωρακισμένα ἔκαναν ντού κι ἡ πορεία σκόρπισε, κανένας δέ μπορούσε νά μᾶς πει μέ σιγουριά τί ἀπόγιναν οἱ δυό μας σύντροφοι. Κι ἦταν αὐτή ἡ ἀβεβαιότητα πού μ' ἔκανε νά τριγυρνῶ μέχρι τὰ ξημερώματα στους δρόμους σά τρελλός, ἐλπίζοντας ἀργά ἢ γρήγορα νά βρῶ τὰ ἴχνη τους. Σ' ὅλες τίς φωτιές, τίς ἀνατινάξεις, τίς ἐκρήξεις, τὰ πογκρόμ, τίς ἐπιθέσεις. Ἀπό ἐπεισόδιο σ' ἐπεισόδιο. Ἀνάμεσα στους προβοκάτορες καί τούς μαυρομπλουζάκιδες, πού ἔξαλλοι, καί πρωτόγονοι, μέ χάλκινα κράνη, γροθιές καί σιδερένια ραβδιά, εἶχαν ξεχυθεῖ στό Κάστρο καί τ' ἀλώνιζαν, σπώντας καί ρημάζοντας ἀχόρταγα... σάν ἄγριες νομάδες, ἀφιονισμένες... μέσ' τή νύχτα... Χωρίς νά λογαριάζω τήν προσωπική μου ἀσφάλεια, τό ριγέ σακκάκι μου ποῦχε κι ὅλας ἀπ' τήν Πορεία σταμπαριστή. Καί τὰ φλάς, πού πέφταν μέ μανία πάνω μου... Τώρα πού τό συλλογίζουμαι, εἶναι φριχτό στ' ἀλήθεια... Τήν ὥρα πού ἐγώ ὄργωνα τούς δρόμους, νά τούς βρῶ, ἡ Μαριλοῦ

σ' άφασία χαροπάλευε στό Νοσοκομείο κι ό Κυριάκος, τό παιδί τοῦτο τῶν δεκαεφτά χρονῶ, χρωμένο κι ὄλας μ' ἔλη τήν εὐθύνη τῆς πορείας ἀλλά καί τίς ζημιές τῆς νύχτας, (αὐτές πού ὅταν κείνος εἶχε συλληφτῆ δέν εἶχαν γίνει, ἀκόμα), βασανίζονταν σέ πλήρη ἀπομόνωση...».

Ὁ Περικλῆς κι ὁ Ἀλέξης ἦταν οἱ μόνοι ἀπ' τούς κατηγορούμενους πού μίλησαν μέ λεπτομέρειες γιά τήν ὑπόθεση τῆς Μαριλοῦ. Καί φάνηκαν σάν αἰρετικοί μέσα στό κλίμα τῆς ὑπόλοιπης ομάδας. Ἀμέσως ἔπειτα, ὁ γιός τοῦ γείτονα στήν ἀπολογία του διάστηκε ν' ἀνασκευάσει ξεκαθαρίζοντας πάνω σ' αὐτό τή θέση τῶν κατηγορούμενων.

...«Δέν ἔχουμε ἥρωες, εἶπε. Δέν προβάλουμ' ἥρωες. Δέν ἐπιζητοῦμε ἥρωες... καί πρό παντός δέν κατασκευάζουμε ἥρωες, ὅπως κάνει ἡ ἐξουσία, πού ζεῖ μέ μύθους καί δικαιώνει τήν ὑπόστασή της μόνο μ' αὐτούς. Ὅταν ἓνας εἶν' ἀγωνιστής... Μπορεῖ καί νά πεθάνει... Σημασία δέν ἔχει τό πῶς...».

Πρὶν τό τέλος ρώτησα καί γιά τόν Κυριάκο... Καί μοῦ εἶπαν πῶς σ' αὐτή τή δίκη ὁ Κυριάκος (τό παιδί τῆς θάρδιας) δέν εἶχε ρθει κατηγορούμενος, ἀλλά κατάθεσε σά μάρτυρας τίς πρῶτες κι ὄλας μέρες (πού καθῶς φαίνεται ἦταν οἱ μέρες πού ἐγώ ἀπουσίαζα). Ἀπότι μοῦπαν, τρέμοντας καί μέ φωνή σβυσμένη, περιορίστηκε σέ γενικότητες... Καί χάθηκε ἀπό τότε.

Τό περίεργο βέβαια δέν ἦταν, πού ἀπό κατηγορούμενος ἔγινε μάρτυρας. Σ' αὐτές τίς καταστάσεις καί μ' αὐτά, ἔχουμε συνηθίσει. Τό περίεργο ἦταν πού αὐτό ἔγινε στόν Κυριάκο, κλειδί καθῶς ἔδειξε γιά τήν ὑπόθεση τῆς Μαριλοῦ... Κι αὐτό μ' ἔκανε νά ξανασκεφτῶ τή δίκη ἀπ' τήν ἀρχή...

Πρῶτα καί κύρια, οἱ ἀρθρωμένες καθῶς λέγε, πολιτικές κινήσεις, κόμματα κι ὀργανώσεις, ἀπόφυγαν νά πάρουν κάποια θέση πάνω σ' αὐτή τή δίκη... Παρ' ὄλο πού εἶχαν εὐλογῆσει τήν πορεία στήν ἀρχή... Ὅταν οἱ ἀνακρίσεις ἔδειξαν κατά ποῦ πήγαινε τό πράμα, ἔκαναν μπράκ καί κόλλησαν πίσω ἀπ' τή γραμμή πού χάραξε καταγῆς στό δρόμο..., ἔξω ἀπ' τήν καγκελαρία τῶν Φουσάτων, τό θωρακισμένο. Ἄρα, πήγανε ἀπ' τήν πλευρά

τῆς ἐξουσίας. Παραιτήθηκαν ἀπ' τὰ συνθήματά τους καί λούφαξαν κάτω ἀπ' τίς θεσμοποιημένες ἐγγυήσεις τους. Καθώς φαίνεται, θυμήθηκαν γιατί τούς βόλευε, τό «Θάμα στό Μιλάνο», πού τό λεφούσι ἀναλήφτηκε στά σύννεφα καβάλα στά σκουπόξυλα... Ἔτσι κατάλαβαν πώς ἔκλεισε τό θέμα τῆς Πορείας... Καμμιά διεργασία ιδιαίτερη στό σκεφτικισμό τους. «Στά περσότερα πράματα, δέ χρειάζονται βαθύτερες ἀναλύσεις»...

Ἐπειτα σκέφτηκα τό φάκελλο τῆς Μαριλοῦ μέ τὰ στοιχεῖα. Καί τή διάρρηξη πούγινε στό γραφεῖο μου, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ φάκελλου... κι ὅλα τᾶλλα... Κόπος χαμένος... Στήν ἀνάκριση τό δήλωσαν: Ἐπρεπε νά τᾶχα καταθέσει σέ χρόνο ἀνύποπτο...

Μετά διαπίστωσα, πώς κι οἱ πραγματογνώμονες τῆς οἰκογένειας τοῦ θύματος, δέ φάνηκαν στή δίκη, παρόλο πού οἱ ἐφημερίδες ἔγραψαν γιά κάποια ἔκθεσή τους...

Εἶπαν ἀκόμα, πώς τή μέρα τῆς πορείας καί τό κλειστό κύκλωμα τῆς τηλεόρασης δέ λειτούργησε... Κι ὅσο θυμᾶμαι πώς μ' αὐτό παλιότερα ἔπεφταν κεφάλια!!

Ἐπειτα ἦταν κι ἄλλα. Κι ὁ παρακρατικός πού ὁμολόγησε τό μηχανισμό τῆς πρόκλησης. Καί τᾶλλα στοιχεῖα πού βγήκανε στή μέση, μετά τίς ἀνακρίσεις, (καί πού γιαυτό δέν ὑποβλήθηκαν σ' ἐμπεριστατωμένο ἔλεγχο κι ἔμειναν ἀπόξω...).

Ἐνοιωθα ναυτία. Μιά πίκρα στήν καρδιά πού μ' ἔσφαζε. Ἀπέραντο κενό... καί θλίψη. Καί δέ θά γλύτωνα παρά σάν ἔδρισκα ἓνα τρόπο, νά μείνω κάπου ὀλομόναχος γιά ν' ἀνταλλάξω δυό κουδέντες μ' ἓνα δικό μου, τόν κριτή πού ἔχω μέσα μου...

Τράβηξα κατά τὰ χωράφια.

Πῆρα τό μονοπάτι μέ τίς ἀνθισμένες ἀκακίες. Κι ὅταν κατάλαβα τό χέρι τῆς σιωπῆς νά μοῦ κρατάει σφιχτά τό φάρδος τῆς ράχης, σκέφτηκα πώς εἶναι ὦρα.

— Τώρα τί κάνουμε; τοῦ λέω.

— Ἐμετό, μ' ἀποκρίνεται.

— Ἐέρεις, συνεχίζω, μέσα μου ξύπνησαν παλιοί δαίμονες.

— Τό βλέπω... Ὅμως δέν ἔχεις ἄδικο... εἶναι πού ὁ βασιλιάς δέν ἔχει ἀκόμα καρατομηθῆ...

Μόλις ἀκούγεται μακριά ὁ φλύαρος προπομπός τῆς ἀνοιξιά-
τικῆς βροχῆς... «κλόουν πού θρηγοῦν τήν πένθιμη δεντροστοιχία»,
ἀφίνω νά μετεωρίζονται οἱ ὑποψίες, πού ἀχρήστεψαν τό θάνατο
τῆς Μαριλοῦ στήν κακία τῆς μνήμης καί ξαναγυρνῶ στούς δι-
κούς μου χώρους.

...Κατηφορίζοντας τό μακρú σκοτεινό δρόμο,
πηγάδι μέσα μου ἢ ὑπεκφυγή,
Ψάχνω μάταια νά βρῶ δικαιολογίες, στά ἄλλοθι
τῶν τρομερῶν ἐνυπνίων...
Συμπληγάδες οἱ τοῖχοι
πλοκάμ' ὑγρό ἢ σιωπή
ἄχ! πῶς στό μυαλό μου σφίνωσεν ἡ ἀράχνη
ἀνάλητη
τά ὕφαλα ρίγη
κι ἡ καθημερινή βροχή...